

1. Plowing, 2. Planting, 3. Harvesting, 4. Gathering, 5. Threshing

6. Sifting, 7. Selecting, 8. Winnowing, 9. Grinding, 10. Kneading*

11. Baking

Purpose: To grow and process plants needed to make dyes to color the wool and skins used in the Mishkan.

The Jerusalem Talmud holds that the purpose of kneading and baking were to prepare the 12 "show-breads."

12. Shearing, 13. Bleaching, 14. Dyeing, 15. Spinning, 16. Weaving

17. Combing, 18. Separating thread, 19. Threading a loom

20. Threading a harness, 21. Tying a knot, 22. Untying a knot

23. Sewing, 24. Tearing

Purpose: To prepare the wool and weave it into curtains.

25. Trapping, 26. Slaughtering, 27. Skinning, 28. Tanning

29. Smoothing, 30. Marking, 31. Cutting to a shape

Purpose: To prepare the skins for the Mishkan covering.

32. Writing, 33. Erasing

Purpose: To rebuild the Mishkan properly, letters were written on the courtyard pillars to identify their position. Letters were often erased and rewritten.

34. Building, 35. Demolishing

Purpose: To assemble and disassemble the Mishkan when traveling.

36. Kindling, 37. Extinguishing a fire

Purpose: To light the fires needed for dyeing the wool and smelting the metals. Fire was also extinguished to produce charcoal.

38. Final hammer blow (completing)

Purpose: To complete the metal construction

חורש : הוצאה מהאדמה של דבר שמונע צמיחה וגידול, כך שהוצאתו מכשירה את האדמה לצמיחה וגידול. וכן "ויקחו
המים... ותראה היבשה" - ה' הוציא מהאדמה את המים ובכך הכשיר את הקרקע לצמיחה. וכן חפירת בור : התחום.

זורע : הנחת זרעים בקרקע; "תדשא... עשב מזרע זרע... אשר זרעו בני, ויטעו... בני".

קוצר : הוצאת דבר ממקום גידול; "ויצר... מן האדמה", "ותיקח מפריו ותאכל".

מעמר : איסוף ביחד של גידולי הקרקע. אפשר לומר שבששת ימי בראשית, בעלי חיים נחשבו גידולי קרקע לענין זה,
כיון שנוצרו אז מן האדמה. וה' אסף אותם: "ויצר מן האדמה כל חית השדה... ויבא אל האדם".

דש : פירוק דבר מקליפתו: "פרו זרבי", "שץ עשה פרי", "ויהו יוצא... ארבעה ראשים", "ותיקח אחת מצלעותיו".

זורה : זריית תגרימים לרוח כדי להפריד את הפסולת מהאכל: "פרו זרבו".

בורר ומרקד : הוצאת העפר לעשיית אדם מן האדמה ולקוטו מארבע כפות תבל, שנמשלה להפרשת חלה (בראשית
רבה, פרשה יד, א), שעניינה בחירת חלק מהתעורבות הוצאתו. כמו כן, הגמרא אומרת (סנהדרין טז ע"ב): "אדם
הראשון מיטב בגן עדן היה והיו מלאכי השרת... ומספיק לו יין".

טוחן : קציצת דבר לחלקים קטנים: "פרו זרבו".

לש : ערבוב שני חומרים המתנבשים לעיסה: "ואד יעלה מן הארץ לחשקות את האדמה... ויצר את האדם מן
האדמה".

אופה : בכלל זה מלאכת מבשל, ואומרת הגמרא (סנהדרין טז ע"ב): "אדם הראשון מיטב בגן עדן היה והיו מלאכי
השרת צולקין לו בשר".

כל המלאכות של "סידורא דפתי", מחורש עד אופה, נעשו ע"י חוה, לפי ר' יהודה האומר ששץ הדעת היה חטיה (ברכות
מ ע"א, כפי שהטביר אותו מרדכי בטלו, בטיני כדך קיטל).

גוזה : הסרת חלקים חיצוניים מאדם ובעל חיים אחר: "המים מעל הרקמי".

מלבן: הסרת ליכלוך עפר וכו'. בעניין תשובה כתוב: "אם קיזי וקטאיכם פשוים כשילג לביניי" (ישעיהו א, יח). תשובה נוצרה עקב החטא לפני השבת הראשונה, ורק על ידי הרחמים מתקיים העולם. נמצא שילבוך חטא הוא מלאכה חיונית לקיום העולם.

מנפץ: הפיכת חוטים מחוברים או חומר אחר לקבוצה של חוטים מופרדים: "ויבדל בין המים... ובין המים..."; "יונהר יוצא... ארבעה ראשיים".

צובע: צביעה בצבע מתקיים: "ויצמח... עץ נחמד למראה".

טווה: הוצאת חוטים מחומר הגלם ועשיית חבל: "יונהר יוצא... ומשם יפרד לארבעה ראשיים". "ויבדל אלקים בין האור ובין החושך והיה מבדיל בין מים למים".

מיסך: "יודבק באשתו והיו לבשר אחד".

עשה ב' בני נירן: כותנת העור שעשה ה'.

אורג: "יהי רקיע".

פוצע חוטים: הפרדת חוט למרכיביו: "יקוו המים".

קושר: עשיית קשר בין שני דברים: "והיו לבשר אחד"; "יזכר ונקבה ברא אותם". כמו כן המדרש (פסיקתא רבתי יד, עד) אומר שהי קשר עשר חופות לאדם בגן עדן.

מותר: התרת קשר לצורך חיובי: "ויקה אחת מצלעותיה".

תופר: צירוף שני דברים ע"י דבר שלישי: "ויחפרו עלי האנחי"; מים - רקיע - מים. וכן הדבקה היא תולדה של תופר: "יודבק באשתו".

קורע על מנת לתפור: "מבדיל בין מים למים"; אדם היה אחד ונפרד לשניים כדי שיהיה אחד - "יודבק באשתו".

כל קבוצת המלאכות של עשיית בגד מצויות בבגדי כהונה שעשה ה' לאדם הראשון, כמו שאומר המדרש (במדבר רבה פרשה ד, ח) שהוא לבש בגדי כהונה גדולה כשהקריב את קרבנו. כמו כן, לפי דעה אחת במדרש (בראשית רבה פרשה כ, יב) בגדי אדם הראשון היו מצמר גמלים וצמר ארנבים.

צד: הגבלת חופשיותו של בעל חיים והבאתו לשליטת האדם: "...וכבשוה... ורדו בדגת הים... ובכל חית השדה... ויצר... חית השדה... ויבא אל האדם", "והוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב".

שוטח: הריגת בעל חיים, קיצור אורך החיים, הוצאת דם: "מות תמות", "ויקה אחת מצלעותיה". כמו כן, אדם הנראשון הקריב קרבן (שבת כח ע"ב), וחלק מההקרבה היא שחיטה.

מפשיט: הורדת העור: "ויעש... כותנת עור וילבש".

מולח: עיבוד חומרי גלם כדי להופכם ליותר חקיקים או בעלי ערך רב יותר: "כותנת עור".

מעבד: שרטוט קוים על משטח כהכנה לגזירתו כתיבה וכו': "יקוו המים", שלפי המדרש (מדרש רבה פרשה ה, א), "יקוי הוא מלשון יקוי".

ממחק: חלק מתהליך עשיית כותנת העור.

מחדת: גזירה לפי צורה, שינוי בצורה לחדד. וכן במעשה בראשית, שני המאורות הגדולים הופכים למאור גדול ומאור קטן; "ויקה... צלעותיה". וכן מה שהי עשה את האדם "יגלם" (טנהדרין לח ע"ב), כלומר, סימן את צורתו בעפר שצבר.

כל קבוצת המלאכות של עשיית עור כלולות במה שהי עשה לאדם וחיה כותנת עור.

כותב: עשיית אותיות בעלי משמעות ובעלי עמידה בזמן: "והיו לאותות". כמו כן, המדרש (בראשית רבה, פרשה כד, ב) אומר: "יעד שאדם הראשון מוטל גולם לפני מי שאמר והיה העולם, הראה לו דור ודורשיו, דור דור וחכמיו, דור דור וסופריו, דור דור ומנהיגיו, שטאמר: גלמי ראו עיניך, גלם שראו עיניך כבר הם כתובים על ספרו של אדם הראשון". אם כן, הי כתב לו ספר עם תיאור כל תולדותיו, עוד לפני בריאת האדם.

מוחק: עשיית משטח נקי כדי לכתוב בו: מ"שי המאורות הגדולים" שהם שני אותות, נמוחק אחד, שהרי הלבנה נעשתה קטנה ובסוף היו רק "מאור הגדול... ומאור הקטן" במקום "שני המאורות הגדולים".

בונה: חיבור שני דברים: "ויבן את הצלע". וחז"ל למדו מזה שקליטת שערות היא תולדה של בונה (שבת צה ע"א): "וכי דרך בנין בכך [בקליטת שערות]? כדדרש רבי שמעון בן מנסיא ויבן הי אלקים את הצלע מלמד שקליטת הקבי"ה לחיה והביאה אצל אדם, שכן בכרכי הים קורין לקליטת בניתיא. אגב, מאכן ראים שחז"ל ראו קשר בין היבונה בבראשית ובין היבונה שאסור בשבת.

סותר: עשיית מקום כדי לבנות, היפוך מעשה של יבונה - מקלקל על מנת לבנות: "ויסגור בשר... ויקח..."; "ותראה היבשה".

מבעיר: התחלת תהליך שיוצר אש ואור: "יהי אור"; "להט החרבי"; "יהי מאורות". כמו כן, הגמרא אומרת (טנהדרין לח ע"ב): "בשעה שבקש הקבי"ה לבראות את האדם ברא את אחות של מלאכי השרת אמר להם רצונכם מעשה אדם בצלמנו... אמרו לפני רבש"ע מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו הושיט אצבעו קטנה בנייהן ושרפם".

מכבה: הפסקת או קיצור תהליך שיוצר אש ואור: "חשך"; "יהי ערבי"; המאור שהוקטן.

מכה בפטיש: פעולה המבטאת סיום מלאכה מסוימת: "ייכל".

הוצאה מרשות לרשות: "ותוציא וארץ נפש חיה"; "וישם את האדם בגן"; "וישלחהו... ויגרש"; "יעל כן יעזב איש את אביו ואימו ודבק באשתו"; "והוא ימשול בך" - הוצאה מרשות החורים לרשות בן הזוג. וכן אומרת הגמרא (טנהדרין